Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Sjette Afdeling)

4. juli 2024*

»Præjudiciel forelæggelse – harmonisering af lovgivningerne – transport – transport ad landevej – direktiv 2014/31/EU – anvendelsesområde – ikke-automatiske vægte til bestemmelse af køretøjers masse – benyttelse af vægte med henblik på anvendelsen af national lovgivning af strafferetlig karakter«

I sag C-283/23 [Marhon] [i],

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Cour de cassation (kassationsdomstol, Belgien) ved afgørelse af 26. april 2023, indgået til Domstolen den 2. maj 2023, i sagen

FB,

JL Sàrl

procesdeltager:

Procureur du Roi près le tribunal de première instance d'Eupen,

har

DOMSTOLEN (Sjette Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, T. von Danwitz, formanden for Første Afdeling, A. Arabadjiev (refererende dommer), som fungerende dommer i Sjette Afdeling, og dommer I. Ziemele,

generaladvokat: J. Richard de la Tour

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

– den belgiske regering ved S. Baeyens, P. Cottin og C. Pochet, som befuldmægtigede,

– den tjekkiske regering ved M. Smolek, T. Suchá og J. Vláčil, som befuldmægtigede,

* Processprog: fransk.

[i] Navnet på denne sag er et fiktivt navn. Det svarer ikke til nogen af sagens parters rigtige navne.

– Europa-Kommissionen ved J. Flett og G. Wils, som befuldmægtigede,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 1, artikel 2, nr. 3), og artikel 3 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/31/EU af 26. februar 2014 om harmonisering af medlemsstaternes lovgivning vedrørende tilgængeliggørelse på markedet af ikke-automatiske vægte (EUT 2014, L 96, s. 107).

2 Denne anmodning er blevet fremsat i forbindelse med en straffesag mod FB og JL Sàrl vedrørende to overtrædelser, som FB har begået ved at føre et transportkøretøj tilhørende JL, der overskred den maksimalt tilladte masse.

Retsforskrifter

EU-retten

3 4., 5. og 47. betragtning til direktiv 2014/31 har følgende ordlyd:

»(4) Dette direktiv omfatter ikke-automatiske vægte, som er nye på [Den Europæiske Unions marked], når de bringes i omsætning; dvs. de enten er fabriksnye ikke-automatiske vægte fremstillet af en i Unionen etableret fabrikant eller er ikke-automatiske vægte, som er nye eller brugte og er importeret fra et tredjeland.

(5) Det bør påhvile medlemsstaterne at beskytte offentligheden mod ukorrekte resultater af vejeoperationer med ikke-automatiske vægte, når disse bruges inden for bestemte anvendelsesområder.

[...]

(47) Målet for dette direktiv, nemlig at sikre, at ikke-automatiske vægte på markedet opfylder kravene vedrørende et højt beskyttelsesniveau for samfundsinteresser, der er omfattet af dette direktiv, og samtidig garantere, at det indre marked fungerer, kan ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne, men kan på grund af deres omfang og virkninger bedre nås på EU-plan; Unionen kan derfor vedtage foranstaltninger i overensstemmelse med nærhedsprincippet, jf. artikel 5 [TEU]. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, jf. nævnte artikel, går dette direktiv ikke videre, end hvad der er nødvendigt for at nå dette mål.«

4 Dette direktivs artikel 1, der har overskriften »Anvendelsesområde«, bestemmer:

»1. Direktivet gælder for ikke-automatiske vægte.

2. I dette direktiv sondres der mellem følgende anvendelsesområder for ikke-automatiske vægte:

[...]

b) Bestemmelse af massen ved beregning af afgift, told, skat, bonus, bøde, vederlag, godtgørelse eller betaling af lignende art

c) Bestemmelse af massen med henblik på anvendelse af en lov eller en administrativ bestemmelse, eller til brug for retslig ekspertise

[...]

g) alle andre end de i litra a)-f) omhandlede formål.«

5 Nævnte direktivs artikel 2 med overskriften »Definitioner« fastsætter:

»I dette direktiv forstås ved:

1) »vægt«: et måleinstrument til bestemmelse af et legemes masse ved anvendelse af tyngdekraftens påvirkning af dette legeme. En vægt kan også anvendes til bestemmelse af andre masserelaterede størrelser, mængder, parametre eller karakteristika

2) »ikke-automatisk vægt« eller »vægt«: en vægt, der kræver en operatørs medvirken under vejningen

3) »gøre tilgængelig på markedet«: levering af en vægt med henblik på distribution, forbrug eller anvendelse på EU-markedet som led i erhvervsvirksomhed mod eller uden vederlag

4) »bringe i omsætning«: første tilgængeliggørelse af en vægt på EU-markedet

[...]«

6 Direktivets artikel 3, der har overskriften »Tilgængeliggørelse på markedet og ibrugtagning«, er affattet således:

»1. Medlemsstaterne træffer alle nødvendige foranstaltninger med henblik på at sikre, at vægte kun gøres tilgængelige på markedet, hvis de overholder de relevante krav i dette direktiv.

2. Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at vægte ikke tages i brug til de i artikel 1, stk. 2, litra a)-f), opregnede formål, medmindre de opfylder kravene i dette direktiv.

3. Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at vægte, der tages i brug til de i artikel 1, stk. 2, litra a)-f), omhandlede formål, vedbliver at være i overensstemmelse med kravene i dette direktiv.«

7 Artikel 4 i direktiv 2014/31 med overskriften »Væsentlige krav« bestemmer følgende i stk. 1:

»De vægte, der anvendes eller er bestemt til at anvendes til de i artikel 1, stk. 2, litra a)-f), omhandlede formål, skal opfylde de i bilag I anførte væsentlige krav.«

Belgisk ret

8 Artikel 1 i arrêté royal du 12 octobre 2010 relatif à l'approbation, à la vérification et à l'installation des instruments de mesure utilisés pour surveiller l'application de la loi relative à la police de la circulation routière et des arrêtés pris en exécution de celle-ci (kongelig anordning af 12.10.2010 om godkendelse, kontrol og installation af vægte, som anvendes ved tilsynet med anvendelsen af lov om færdselspolitiet og anordninger vedtaget til gennemførelse heraf) (*Moniteur belge* af 25.10.2010, s. 63130, herefter »kongelig anordning af 2010«), bestemmer følgende:

»Med forbehold for anvendelsen af andre regelsæt om specifikke instrumenter finder nærværende anordning anvendelse på de instrumenter, som benyttes til at føre tilsyn med anvendelsen af lov om færdselspolitiet, samordnet den 16. marts 1968, og de til gennemførelse heraf vedtagne anordninger, og som udgør foranstaltninger, der i nærværende anordning er direkte eller indirekte udpeget som »instrumenter«.«

9 Artikel 1 i arrêté royal du 12 avril 2016 relatif aux instruments de pesage à fonctionnement non automatique (kongelig anordning af 12.4.2016 om ikke-automatiske vægte) (*Moniteur belge* af 19.4.2016, s. 26487) med overskriften »Genstand« bestemmer:

»Denne anordning gennemfører [direktiv 2014/31].«

Tvisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

10 Den 28. februar 2019 gennemførte det belgiske politi en kontrol i Saint-Vith (Belgien) af et køretøj, som transporterede tømmer, og som tilhørte JL.

11 Den vejning, som politiet foretog under denne kontrol (herefter »vejningen«), viste, at dette køretøj klart overskred den maksimalt tilladte masse på 20 856 kg.

12 Køretøjets fører, FB, blev derfor retsforfulgt ved tribunal de police d'Eupen, section de Saint-Vith (retten i straffesager vedrørende mindre forseelser i Eupen, afdelingen i Saint-Vith, Belgien), for det første for godstransport ad landevej med et køretøj, hvis totale masse overskred det tilladte, og for det andet som afsender af godstransport ved at have givet instrukser eller foretaget handlinger, som havde bevirket, at den maksimalt tilladte masse og størrelse blev overskredet. JL, der var FB's arbejdsgiver, blev tiltalt som civilretlig ansvarlig.

13 Ved dom af 2. februar 2021 frifandt denne retsinstans FB med den begrundelse, at vejesedlerne fra vejningen hverken indeholdt en angivelse af den person, som havde foretaget denne vejning, eller en indikation af mærke og serienummer på den benyttede vægt, hvorfor det ikke var muligt at afgøre, om disse sedler rent faktisk vedrørte denne vægt.

14 Efter appel iværksat af procureur du Roi (anklagemyndigheden, Belgien) til prøvelse af denne dom forkastede tribunal de première instance d'Eupen (retten i første instans i Eupen, afdelingen for straffesager, Belgien) FB og JL's argument om, at vejningen var blevet gennemført i strid med kongelig anordning af 2010.

15 Denne retsinstans fastslog desuden, at denne vejning ikke var reguleret af kongelig anordning af 2010, men den regel, der gennemførte direktiv 2014/31, dvs. kongelig anordning af 12. april 2016 om ikke-automatiske vægte.

16 På denne baggrund pålagde nævnte retsinstans ved dom af 23. marts 2022 bl.a. FB at betale en bøde og frakendte ham førerretten til alle motorkøretøjer i en periode på tre måneder.

17 Efter appel iværksat af FB og JL til prøvelse af denne dom har Cour de cassation (kassationsdomstol, Belgien), der er den forelæggende ret, anført, at der med henblik på at fastlægge de betingelser, hvorunder vejningen skal gennemføres, er behov for at præcisere omfanget af anvendelsesområdet for direktiv 2014/31 og navnlig afgøre, om dette direktiv, således som FB og JL gjorde gældende for appeldomstolen, kun finder anvendelse på vejninger, der foretages som led i udøvelsen af erhvervsvirksomhed for brugeren af den pågældende ikke-automatiske vægt.

18 Den forelæggende ret har anført, at artikel 1, stk. 2, i direktiv 2014/31 i litra c) foreskriver, at dette direktiv bl.a. finder anvendelse på »bestemmelse af massen med henblik på anvendelse af en lov eller en administrativ bestemmelse«, og i litra g) på »alle andre end de i litra a)-f) omhandlede formål«. Eftersom anvendelsen af den pågældende ikke-automatiske vægt tilsyneladende henhører under et af disse områder, synes denne bestemmelse således at angive, at vejningen henhører under direktivets anvendelsesområde.

19 Den forelæggende ret har endvidere fremhævet, at direktivets artikel 3, stk. 2 og 3, ved henvisningen til ibrugtagningen af disse vægte og de krav, som vægtene fortsat skal opfylde efter dette tidspunkt, ikke bestemmer, at nævnte vægte nødvendigvis skal anvendes som led i brugerens erhvervsvirksomhed.

20 Omvendt antyder titlen på direktiv 2014/31 en mere restriktiv fortolkning af anvendelsesområdet for dette direktiv, for så vidt som denne titel henviser til harmonisering af medlemsstaternes lovgivning vedrørende »tilgængeliggørelse på markedet« af ikke-automatiske vægte. En sådan henvisning synes at indikere, at dette direktiv alene finder anvendelse som led i erhvervsvirksomhed for brugeren af disse vægte.

21 Ifølge den forelæggende ret taler ordlyden af nævnte direktivs artikel 3, stk. 1, vedrørende medlemsstaternes forpligtelser ved tilgængeliggørelse på markedet af disse vægte på samme måde umiddelbart for en sådan fortolkning af direktiv 2014/31. Definitionen af begrebet »gøre tilgængelig på markedet« i dette direktivs artikel 2, nr. 3), indikerer nemlig, at denne tilgængeliggørelse skal ske som led i erhvervsvirksomhed for en bruger af en ikke-automatisk vægt.

22 På denne baggrund har Cour de cassation besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Finder artikel 1, artikel 2, stk. 3, og artikel 3 i [direktiv 2014/31] anvendelse på retslige myndigheders og politimyndigheders benyttelse af ikke-automatiske vægte ved fastsættelsen af køretøjers masse med henblik på anvendelsen af en national lovgivning eller regulering, der er strafferetligt sanktioneret, og som, som f.eks. artikel 41, stk. 3, nr. 1), og artikel 43, stk. 3, nr. 1), i loi du 15 juillet 2013 relative au transport de marchandises par route et portant exécution du règlement (CE) nº 1071/2009 du Parlement européen et du Conseil, du 21 octobre 2009, établissant des règles communes sur les conditions à respecter pour exercer la profession de transporteur par route, et abrogeant la directive 96/26/CE du Conseil, et portant exécution du règlement (CE) nº 1072/2009 du Parlement européen et du Conseil, du 21 octobre 2009, établissant des règles communes pour l'accès au marché du transport international de marchandises par route [(lov af 15.7.2013 om vejgodstransport, om gennemførelse af

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1071/2009 af 21.10.2009 om fælles regler om betingelser for udøvelse af vejtransporterhvervet og om ophævelse af Rådets direktiv 96/26/EF og om gennemførelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1072/2009 af 21.10.2009 om fælles regler for adgangen til markedet for international godskørsel) (*Moniteur belge* af 18.2.2014, s. 13108)] og artikel 21, stk. 1, nr. 5), og artikel 35, stk. 4, i [arrêté royal du 22 mai 2014 relatif au transport de marchandises par route [(kongelig anordning af 22.5.2014 vedrørende vejgodstransport) (*Moniteur belge* af 15.7.2014, s. 53667)], forbyder ibrugtagning af køretøjer med en målt masse, som overstiger den tilladte totalmasse?«

Om det præjudicielle spørgsmål

23 Med sit spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt at opnå Domstolens præciseringer med hensyn til afgrænsningen af anvendelsesområdet for direktiv 2014/31. Den forelæggende ret nærer navnlig tvivl om, hvorvidt dette direktiv finder anvendelse, når de ikke-automatiske vægte ikke benyttes af en økonomisk aktør som led i erhvervsvirksomhed, men af de retslige myndigheder eller politimyndighederne til fastsættelsen af et køretøjs masse med henblik på anvendelsen af en national lovgivning på det strafferetlige område.

24 Selv om den forelæggende ret med dette spørgsmål ønsker en fortolkning af flere bestemmelser i dette direktiv, fremgår definitionen af direktivets anvendelsesområde af dets artikel 1, stk. 1.

25 Det præjudicielle spørgsmål skal derfor omformuleres således, at dette spørgsmål tager sigte på at afgøre, om artikel 1, stk. 1, i direktiv 2014/31 skal fortolkes således, at dette direktiv finder anvendelse på ikke-automatiske vægte, når disse vægte benyttes af de retslige myndigheder eller politimyndighederne til bestemmelse af et køretøjs masse med henblik på anvendelsen af en national lovgivning på det strafferetlige område.

26 Ifølge fast retspraksis skal der ved fortolkningen af en EU-retlig bestemmelse ikke blot tages hensyn til dennes ordlyd, men også til den sammenhæng, hvori den indgår, og til de mål, der forfølges med den ordning, som den udgør en del af (dom af 18.4.2024, Citadeles nekustamie īpašumi, C-22/23, EU:C:2024:327, præmis 30 og den deri nævnte retspraksis).

27 I første række skal det bemærkes, at ordlyden af artikel 1, stk. 1, i direktiv 2014/31 definerer et meget vidt anvendelsesområde for dette direktiv. Ifølge denne bestemmelse finder direktivet nemlig anvendelse på »ikke-automatiske vægte«.

28 Hverken den anvendelse, som en ikke-automatisk vægt er tiltænkt, eller den omstændighed, at brugeren heraf er en retslig myndighed eller politimyndighederne, synes, henset til ordlyden af de pågældende bestemmelse, at være relevante forhold som omhandlet i artikel 1, stk. 1, i direktiv 2014/31 med henblik på at afgøre, om den pågældende vægt henhører under anvendelsesområdet for dette direktiv.

29 I anden række understøttes denne konstatering af undersøgelsen af den sammenhæng, hvori artikel 1, stk. 1, direktiv 2014/31 indgår, samt formålet med denne bestemmelse.

30 For det første skal det i denne henseende bemærkes, at i dette direktivs artikel 2, nr. 1) og 2), defineres begrebet »ikke-automatisk vægt« bl.a. med henvisning til den funktion, som disse vægte varetager, uden hensyntagen til, hvordan og hvor sådanne vægte anvendes.

31 For det andet skal det bemærkes, at artikel 1, stk. 2, litra a)-f), i direktiv 2014/31 opregner flere anvendelsesområder for ikke-automatiske vægte.

32 De af denne artikel 1 stk. 2, omhandlede områder omfatter i litra b) bestemmelse af massen ved beregning af afgift, told, skat, bonus, bøde, vederlag, godtgørelse eller betaling af lignende art samt i litra c) bestemmelse af massen med henblik på anvendelse af en lov eller en administrativ bestemmelse.

33 Anvendelsen af en ikke-automatisk vægt som den i hovedsagen omhandlede kan således henhøre under et af disse to anvendelsesområder, der er udtrykkeligt omtalt i direktiv 2014/31.

34 Dette direktivs artikel 1, stk. 2, litra g), fastsætter desuden en opsamlingskategori for en sådan vægts anvendelsesområder, idet den omhandler »alle andre end de i litra a)-f) omhandlede formål« i denne artikel 1, stk. 2. Det følger heraf, at når en ikke-automatisk vægt skal benyttes til andre formål end dem, der er omtalt i nævnte artikel 1, stk. 2, litra a)-f), henhører denne vægt under nævnte direktivs anvendelsesområde.

35 For det tredje skal det navnlig med hensyn til de vægte, der er taget i brug til den anvendelse, som er opregnet i artikel 1, stk. 2, litra a)-f), i direktiv 2014/31, bemærkes, at dette direktivs artikel 3, stk. 3, kræver, at medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at disse vægte vedbliver at være i overensstemmelse med kravene i nævnte direktiv.

36 Det fremgår af analysen af direktiv 2014/31, at dette direktiv ikke kræver, at ikke-automatiske vægte, efter at de er taget i brug, benyttes i kommercielt øjemed.

37 I tredje række fremgår det med hensyn til formålet med direktiv 2014/31 af 47. betragtning til dette direktiv, at dette formål er at sikre, at ikke-automatiske vægte på markedet opfylder kravene vedrørende et højt beskyttelsesniveau for samfundsinteresser, der er omfattet af dette direktiv.

38 Som det fremgår af nærværende doms præmis 33, kan en anvendelse af disse vægte som den i hovedsagen omhandlede, med forbehold for den forelæggende rets vurdering, henhøre under de anvendelsesområder, der udtrykkeligt er taget i betragtning i nævnte direktivs artikel 1, stk. 2, litra b) og c). Såfremt disse vægte udelukkes fra anvendelsesområdet for dette direktiv, alene med den begrundelse at de benyttes af retslige myndigheder eller politimyndighederne med henblik på anvendelsen af en bestemmelse af strafferetlig karakter, ville det således indebære, at disse vægte på et af disse anvendelsesområder kunne bringes i omsætning på markedet uden at være i overensstemmelse med de krav, der skal sikre de samfundsinteresser, som direktiv 2014/31 tager sigte på, og herved skade nævnte interesser.

39 Henset til samtlige disse betragtninger skal det forelagte spørgsmål besvares med, at artikel 1, stk. 1, i direktiv 2014/31 skal fortolkes således, at dette direktiv finder anvendelse på ikke-automatiske vægte, når disse vægte benyttes af de retslige myndigheder eller politimyndighederne til bestemmelse af et køretøjs masse med henblik på anvendelsen af en national lovgivning på det strafferetlige område.

Sagsomkostninger

40 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Sjette Afdeling) for ret:

Artikel 1, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/31/EU af 26. februar 2014 om harmonisering af medlemsstaternes lovgivning vedrørende tilgængeliggørelse på markedet af ikke-automatiske vægte

skal fortolkes således, at

dette direktiv finder anvendelse på ikke-automatiske vægte, når disse vægte benyttes af de retslige myndigheder eller politimyndighederne til bestemmelse af et køretøjs masse med henblik på anvendelsen af en national lovgivning på det strafferetlige område.

Underskrifter